

Вівчарик Діана Василівна
ст. гр. МЕВМБм-11, ТНЕУ
Науковий керівник - к.е.н., ст. викладач Бригадир В. О.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗШИРЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ УКРАЇНОЮ ТА КРАЇНАМИ ПЕРСЬКОЇ ЗАТОКИ

На сьогодні роль взаємовідносин України з країнами Перської затоки є недооцінена, про це свідчить мізерна частка обсягу торгівлі між ними у загальній структурі зовнішньої торгівлі. Однак, інтеграція України в систему світового господарства потребує вирішення завдань розширення та зміцнення її зовнішньоторговельних зв'язків, особливо з тими країнами, які є найменш вивченими українськими виробниками, але в той же час могли б відіграти значну роль у реалізації експортного потенціалу України. До таких країн належить ті, що входять до Ради співробітництва арабських держав Перської затоки (РСАДПЗ) – Бахрейн, Кувейт, Оман, Катар, Саудівська Аравія та Об'єднані Арабські Емірати [1].

Значення цього регіону для України обумовлюється значним потенціалом для взаємовигідного торговельно-економічного співробітництва та наявністю транспортно-логістичних морських комунікацій. Слід відзначити, що Україна належить до країн з дефіцитним балансом енергоресурсів, а нафтовидобувний сектор країн Перської затоки відкриває широкі можливості для технологічного співробітництва, зокрема, у галузі геологорозвідувальних робіт, видобування, нафтопереробки та розвитку інфраструктури [1].

Зовнішньоторговельний оборот України з країнами Перської затоки у 2016 році досяг майже 1,5 млрд доларів і становив 1,64% від загального обороту товарів і послуг України. Зокрема, експорт товарів і послуг з України до країн РСАДПЗ склав 1,15 млрд доларів США, імпорт – 332,2 млн доларів США [1].

Серед шести країн РСАДПЗ основні обсяги торгівлі України припадають на Саудівську Аравію (50,8% від загального обороту товарів і послуг з РСАДПЗ) та ОАЕ (41,1%). Найменш дослідженим для українських експортерів з-поміж ринків країн Перської затоки залишається ринок Бахрейну, на нього припадає лише 0,4% вітчизняного товарообігу з РСАДПЗ [1].

За підсумками I півріччя 2017 р. спостерігається часткове відновлення обсягів товарного експорту з України до країн Перської затоки, який істотно просів у 2015-2016 рр. (-36,2%). Зокрема, експорт товарів до Саудівської Аравії за перші шість місяців 2017 р. зріс на 30,0% порівняно

з аналогічним періодом попереднього року, а до ОАЕ – на 47,3%. В експорті товарів з України до країн Перської затоки переважають чорні метали (35,2%) і зернові культури (34,7%). Вагому частку вітчизняних поставок до країн-членів РСАДПЗ також становлять жири та олії (13,4%), насіння і плоди олійних культур (3,6%). В імпорті переважає продукція хімічної галузі промисловості з Саудівської Аравії (78,6%), у тому числі полімерні матеріали (55,7%) та продукція органічної хімії (17,8%), а також кава з ОАЕ (8,0%) [2].

Між Україною та країнами Перської затоки активно розвивається й інвестиційна співпраця. Станом на 1 квітня 2017 року чотири з шести країн РСАДПЗ – ОАЕ, Саудівська Аравія, Кувейт і Катар – здійснювали вливання ПІІ в економіку України. Основні обсяги з них припадають на ОАЕ – 51,8 млн доларів США, внесок Саудівської Аравії склав 2,0 млн доларів США [1].

Країни Перської затоки є потенційними споживачами української продукції АПК, харчової і хімічної галузей промисловості, металургії та машинобудування, військової промисловості. Виходу українських виробників на ринки цих країн заважає, перш за все, відсутність достатньої інформації про стан цих ринків, а також недостатня підтримка на державному рівні [3]. Тому належним механізмом для активізації двосторонніх відносин у торговельно-економічній сфері на державному рівні мають стати заходи щодо інтенсифікації діяльності міжурядових комісій з питань торговельно-економічного і науково-технічного співробітництва.

Також перспективним напрямком взаємодії є розвиток науково-технічної та промислової кооперації між сторонами, зокрема у рамках вільних економічних зон та індустріальних парків [3]. В процесі розробки довгострокових планів економічної та науково-технічної співпраці України з державами басейну Перської затоки потрібно мати на увазі, що в цьому субрегіоні розпочався етап глибоких трансформаційних зрушень, модернізаційних процесів, за яких загострюється конкурентна боротьба за ринки між провідними економічними державами світу.

Сучасні тенденції вказують, що на енергетичному ринку країн Перської затоки Україні випадає конкурувати з провідними європейськими і азійськими країнами, що вимагає планомірної діяльності і координації зусиль між Кабінетом міністрів України і окремими державними і приватними нафтогазовими компаніями. Співпраця України з державами Перської затоки може забезпечити Україні широкі можливості для взаємовигідного співробітництва та втілення масштабних економічних проектів. Також, рекомендується виходити на ринок альтернативної енергетики в країнах Перської затоки, перш за все, співпрацюючи з потужними транснаціональними компаніями, які

реалізують або мають намір реалізувати енергетичні проекти як в країнах Перської затоки, так і в Україні (ExxonMobil, Royal Dutch Shell, Siemens/KWU, Westinghouse, Chevron, Millennium Energy, General Electric, Total, AREVA, Samsung та інші) [4].

Окрім цього, в процесі розвитку співпраці України з державами Перської затоки в енергетичній галузі слід повніше використовувати ті унікальні економічні можливості, які є в українському агропромисловому комплексі. Тобто, в процесі укладання двосторонніх міждержавних угод на поставки української сільськогосподарської продукції в країни Перської затоки слід, по можливості, висувати умову про залучення арабських інвестицій у розвиток не лише агропромислового комплексу, а й енергетичної галузі України [4].

Отже, для поживлення двосторонніх торгово-економічних відносин України з країнами РСАДПЗ варто зосередити зусилля на стимулюванні діалогу на рівнях B2B, B2G та G2G для обміну інформацією про існуючі та потенційні можливості та започаткуванні співпраці. Для створення необхідної інформаційної продукції з метою її постійного поширення на Близькому Сході слід започаткувати відповідний інформаційно-аналітичний центр в Україні, який би працював у тісному контакті з МЗС, РНБОУ, СБУ, профільними комітетами Верховної Ради, Адміністрацією Президента України, та науково-дослідними інститутами НАНУ з завданнями: формувати позитивний імідж України на Близькому Сході; інформативно супроводжувати політичні та економічні інтереси України на Близькому Сході; постійно взаємодіяти з провідними інформаційними близькосхідними агенціями і найвпливовішими ЗМІ; поширювати інформацію про економічний потенціал України; нейтралізувати інформаційні диверсії проти України і її національних інтересів.

Література:

1. Зовнішньоекономічні відносини України з РСАДПЗ. URL: <http://forumkyiv.org/uk/analytics/zovnishnoekonomichni-vidnosini-ukrayini-z-radoyu-spivrobotnictva-arabskih-derzhav-perskoyi-zatoki> (дата звернення: 19.10.2018).

2. Україна має великі можливості для співпраці у Перській затоці. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/1145710ukrana_ma_velik_moglivost_dlya_spvprats_u_persky_zatots_posol_yury_polurez_989828.html (дата звернення: 01.11.2018).

3. Арабські перспективи. URL: <https://business.ua/vlast/item/2141-arabski-perspektyvu> (дата звернення: 18.10.2018).

4. Україна і держави Перської затоки: співпраця в енергетичній сфері. URL: <http://bintel.com.ua/uk/article/ukraina-i-gosudarstva-persidskogo-zaliva3/> (дата звернення: 21.10.2018).